

Zenden en ontvangen.

De basisschool in Nieuwstadt zal worden verplaatst naar een locatie niet ver van een zendmast. Een fiks aantal ouders maakt zich zorgen over de mogelijke effecten van de straling van deze zendmast. Rondstruinen op internet levert een berg aan onheilspellende zoektreffers op, tot en met een motie van het Europees Parlement om bij plaatsing van een zendmast afstand te houden tot scholen. Men had de gemeente benaderd, maar die gaf niet thuis. Klusje voor de Sporenwolf, zo beredeneerde men en aldus geschiedde. Al moet ik zeggen, met de nodige scepsis, want inhoudelijk geloof ik niet in de schadelijke effecten van zendmasten, en al helemaal niet als je dat afzet tegen de straling in huis van mobiele telefoon, DECT-telefoons, magnetrons etc. Maar ik geloof wel in eerlijke en open risicocommunicatie.

Na ettelijke emails en twee maanden aan het lijntje te zijn gehouden stond er op een avond een jonge moeder op de stoep, ten einde raad. Ze voelde zich volkomen in de steek gelaten en niet serieus genomen door de gemeente. Ik liet me uitleggen dat er sprake was van het volkomen negeren van de aanwezigheid van de zendmast in het besluitvormingsproces in de Gemeenteraad (het gegeven was de gemeenteraadsleden volkomen onthouden) en ook de informatiebulletins, die met enige regelmaat aan de schoolkinderen werden meegegeven, zwegen in alle talen. Bewust of onbewust, dat werd niet duidelijk. Korte tijd later verscheen er een artikeltje in de provinciale pers en toen ging het plotseling wel heel snel. Temeer omdat de krant er achterkwam dat het bestuur van de scholengroep enige weken eerder besloten had af te zien van een geplande locatie van een andere school mede vanwege de nabijheid van een zendmast.

Er werd door de Gemeente besloten om metingen te laten uitvoeren naar het stralingsniveau, op zich een goed initiatief, ware het niet dat het zinloos was. Dergelijke metingen wijzen altijd uit dat het stralingsniveau onder de wettelijke norm ligt en dat er geen reden tot ongerustheid is. Maar de onrust van de ouders behelst niet de thermische effecten van straling, maar de niet-thermische effecten: lange termijn effecten zoals kanker.

De GGD schermde met een recent rapport van de Gezondheidsraad dat ook stelde dat er geen reden tot ongerustheid is, maar vergat voor het gemak te vermelden dat diezelfde Gezondheidsraad ook vond dat er meer onderzoek nodig was, met name naar de effecten op mlange termijn en bij kinderen.

In deze periode kwam ik in contact met prof. Marjolein van Asselt, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, die mee had gewerkt aan een publicatie van de WRR met als titel 'Evenwichtskunst', die overigens vrij te downloaden is van de site van de WRR. Wat me hierin erg aansprak was de oproep om 'onzekerheid' te benoemen en niet te verzwijgen.

In dit specifieke zendmastgeval zou de enige juiste aanpak van de Gemeente de volgende zijn: erken dat niet met 100% zekerheid kan worden gesteld dat de straling geen schadelijke effecten heeft, maar dat in ieder geval de thermische straling binnen de norm ligt. Voeg daar aan toe dat de stralingsdosis van andere bronnen waarschijnlijk hoger is en dat een ieder daar zelf alert op moet zijn. Zeg eerlijk dat verplaatsen van de zendmast geen optie is, evenmin als een andere locatie voor de nieuwbouw van de school, maar dat er gekeken zal worden welke bouwkundige voorzieningen mogelijk zijn om de straling zo laag mogelijk te houden.

Dan neem je de ongerustheid serieus, je wijst mensen op hun eigen verantwoordelijkheid en je toont empathie.

Maar wat gebeurt er in plaats daarvan? De gemeente stelt dat de metingen aantonen dat het stralingsniveau onder de norm ligt en dat er dus niets aan de hand is.

En over zo'n opstelling schrijft de WRR: "Wie zich verschuilt achter wetenschappelijke risicobeoordelingen (...) doet onrecht aan maatschappelijke percepties en gooit olie op het vuur."

Henk Brill is secretaris van Stichting de Groene Sporenwolf.